

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös internetiä ja muita viestintäteknologioita käyttävien lasten suojelua koskevan monivuotisen yhteisön ohjelman perustamisesta

KOM(2008) 106 lopullinen — 2008/0047 COD

(2008/C 224/13)

Neuvosto päätti 7. huhtikuuta 2008 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 153 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös internetiä ja muita viestintäteknologioita käyttävien lasten suojelua koskevan monivuotisen yhteisön ohjelman perustamisesta

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean työvaliokunta päätti 11. maaliskuuta 2008 antaa asian valmistelun ”liikenne, energia, perusrakenteet, tietoyhteiskunta” -erityisjaoston tehtäväksi.

Asian kiireellisyys vuoksi Euroopan talous- ja sosiaalikomitea nimesi 28.–29. toukokuuta 2008 pitämäänsä 445. täysistunnossa (toukokuun 29. päivän kokouksessa) yleisesittelijäksi Madi Sharman ja hyväksyi seuraavan lausunnon yksimielisesti.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Euroopan talous- ja sosiaalikomitea ilmaisee tyytyväisyytensä komission tähän mennessä tekemään työhön ”verkkoteknologioita”⁽¹⁾ käyttävien lasten suojelemiseksi ja huomauttaa erityisesti, että kansalaisten keskimääräinen tietoisuus näistä kysymyksistä on lisääntynyt työmarkkinaosapuolten järjestämien kampanjoiden ja etenkin kansalaisjärjestöjen ja komission vuosittaisten ”Turvallisempi internet” -päivien ansiosta.

1.2 ETSK on itsekin laatinut monia lausuntoja, joissa näitä kysymyksiä korostetaan⁽²⁾. Lisäksi se suosittaa kansainväliseen kumppanuuteen perustuvaa lähestymistapaa, jolla edistetään seuraavia seikkoja:

1.2.1 Kansainvälinen tietojenvaihto ja ideoiden yhdistäminen hallitusten, lainvalvontaviranomaisten, vihjelinjojen (*Hotlines*), pankkien, rahoituslaitosten ja luottokorttiyritysten, lasten hyväksikäyttöä käsittelevien neuvontakeskusten ja lapsijärjestöjen sekä internet-yritysten välillä.

1.2.2 Neljännesvuosittain kokoontuva EU:n ja/tai kansainvälinen työryhmä, jonka tehtävänä on edistää tietojen, asiantuntemuksen ja hyvien käytäntöjen vaihtoa sidosryhmien, kuten vihjelinjojen, lainvalvontaviranomaisten, hallitusten ja etenkin kansainvälisen internet-alan välillä.

1.2.3 Kansainvälisen ja eurooppalaisen hyvien käytäntöjen mallin määrittely ja edistäminen lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvän verkkosisällön torjumiseksi vihjelinjojen avulla.

1.2.4 Kaikkien nykyisten ja tulevien vihjelinjojen tarkastelu nykyisin voimassa olevien hyvien käytäntöjen valossa sekä vihje-

linjojen toimivuuden arviointi uuden hyvien käytäntöjen mallien perusteella.

1.2.5 Ohjelman resurssien ja rahoituksen myöntämisen yksinkertaistaminen tulevaisuudessa vihjelinjojen tarkastelun tulosten perusteella.

1.2.6 Vihjelinjojen osallistuminen eurooppalaista tietokantaa koskevaan hankkeeseen.

1.2.7 Vihjelinjojen ja muiden asianomaisten organisaatioiden sekä kansallisten verkkotunnusrekisterien välisten kumppanuuksien edistäminen sellaisten verkkotunnusten poistamiseksi rekisteristä, joissa kannustetaan lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön tai joiden kautta on pääsy tällaiseen sisältöön.

1.2.8 Yhteiset ponnistelut tietoisuuden lisäämiseksi viekoittelun (*grooming*) ja verkkokiusaamisen (*cyber-bullying*)⁽³⁾ ongelmista ja tarvittaessa niistä ilmoittamiseksi asianomaisille lainvalvontaviranomaisille ja lastensuojelujärjestöille.

1.2.9 Tukipalvelujen käyttöönotto analyysseja suorittaville ja niille, jotka joutuvat näkemään lasten hyväksikäyttöä esittäviä kuvia työskennellessään vihjelinjoilla.

1.2.10 Jäsenvaltioiden asiaa koskevan lainsäädännön yhdenmukaistaminen.

1.2.11 Komission tasolla perustettava verkostotoimisto, joka suorittaa riippumattomia arvioiteja, koordinoi tutkimusta ja seuraa ohjelman täytäntöönpanoa ja suositusten toteutumista.

1.2.12 Vuosittain kokoontuvan asiantuntijaneelin perustaminen tietämyksen siirron tehostamiseksi.

(1) Tässä asiakirjassa ”verkkoteknologioilla” (”online technologies”) tarkoitetaan teknologioita, joita käytetään internetiin pääsemiseksi, sekä muita viestintäteknologioita. Joissakin tapauksissa, esimerkiksi videopelien osalta, sisältöjen ja palvelujen käytössä erotetaan myös paikallinen (”offline”) käyttö. Kumpikin käyttötapa voi olla merkityksellinen lapsen turvallisuuden kannalta.

(2) ”Internetin laiton sisältö”, EUVL C 61, 14.3.2003, s. 32, ja ”Internetin käyttöturvallisuus”, EUVL C 157, 28.6.2005, s. 136.

(3) Viekoittelu tarkoittaa sitä, että hyväksikäyttäjä yrittää suoraan ystävyyttä lapsen kanssa käyttääkseen häntä seksuaalisesti hyväkseen. Verkkokiusaaminen taas tarkoittaa kiusaamista verkkoympäristössä.

1.2.13 Nuorisofoorumin perustaminen, jotta varmistetaan lasten ja nuorten mielipiteiden ja kokemusten huomioon ottaminen tutkimuksessa ja ohjelman tulevassa täytäntöönpanossa.

1.2.14 Esimerkiksi Daphne-ohjelmasta ja *Safer Internet* -ohjelmista saatavan rahoituksen ennakoiva ja yhteistyöhön perustuva käyttö.

1.2.15 Yhteyksien luominen Yhdysvaltain asianomaisiin viranomaisiin Yhdysvalloissa ylläpidettävän lasten hyväksikäyttöä sisältävän materiaalin vähentämiseksi ja aktiivisen transatlanttisen tiedonvaihdon vakiinnuttamiseksi.

1.3 Kumppanuuteen perustuvalla lähestymistavalla taataan mahdollisimman laaja asiantuntemus ja tietämys sekä tiedon ja rahoituksen levittäminen. Mikä tärkeintä, sillä taataan sidosryhmiin ja työmarkkinaosapuolten osallistuminen EU:n yleisiin pyrkimyksiin vähentää laitonta verkkosisältöä ja sen saatavuutta.

2. Yleishuomioita komission ehdotuksesta

2.1 Internet ja muut viestintäteknologiat (jäljempänä "verkkoteknologiat")⁽⁴⁾ olivat alun perin lähinnä asiantuntijoiden ja tutkijoiden käyttämä viestintäväline, mutta nykyään niitä käytetään kouluissa, yrityksissä ja julkishallinnoissa lähes kaikkialla maailmassa.

2.2 Lapset ovat verkkoteknologioiden aktiivisia käyttäjiä, ja tämä suuntaus on vahvistumassa. Verkkoympäristössä tapahtuvan vuorovaikutuksen ja osallistumisen tarjoamien hyötyjen lisäksi lapsiin kohdistuu kuitenkin eräitä vakavia vaaroja:

- Lapsen suoranaisten vahingoittaminen käyttämällä häntä seksuaalisesti hyväksi dokumentoimalla hänet valokuvina, elokuvina tai äänitiedostoina ja toimittamalla materiaali verkkoon.
- Uhrin seksuaalisen hyväksikäytön jatkaminen siitä tehtyjen tallenteiden toistuvalla katselulla, jonka laaja verkossa tapahtuva levitys ja maailmanlaajuinen saatavuus mahdollistavat.
- Tapaukset, joissa hyväksikäyttäjä yrittää suoraan ystävyyttä lapsen kanssa käyttääkseen häntä seksuaalisesti hyväkseen (ns. viekoittelu eli *grooming*).
- Tapaukset, joissa lapsi joutuu verkkokiusaamisen uhriksi.

2.3 Muita kehityssuuntauksia (ks. liite 1⁽⁵⁾) ovat seuraavat:

- Uudet teknologiamaiset kehittyvät nopeasti ja dynaamisesti, ja niihin vaikuttavat yhä enemmän digitaalinen konvergenssi, entistä nopeammat jakelukanavat, langaton internet, Web 2.0, Wi-Fi-yhteydet ja muut uudet sisältömuodot ja verkkoteknologiapalvelut.
- Uhriksi joutuvat lapset ovat hyvin nuoria ja heihin kohdistuu äärimmäisen vakavaa seksuaalista hyväksikäyttöä.
- Lasten seksuaalista hyväksikäyttöä esittävien, yleisesti saatavilla olevien verkkosivustojen ongelman laajuus on selkiytymässä, toisin sanoen konkreettinen "realistinen" tavoite on

vuosittain noin 3 000 eri puolilla maailmaa ylläpidettyä verkkosivustoa, joiden kautta on saatavissa satoja tuhansia lasten hyväksikäyttöä esittäviä kuvia.

- Tuoreet tiedot lasten hyväksikäyttökäytönsivustojen ylläpidosta viittaavat siihen, että suurinta osaa tällaisesta sisällöstä ylläpidetään Yhdysvalloissa.
- Tuoreiden tietojen mukaan lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältävät verkkosivustot vaihtavat säännöllisesti ylläpitöryhtymistä ja -maata sivustojen paljastumisen ja poistamisen välttämiseksi. Tämä hankaloittaa lainvalvontaviranomaisten pelkätään valtiossa tehtäviä tutkimuksia.
- Verkkotunnusrekisterit eivät tee kansainvälistä yhteistyötä sellaisten verkkotunnusten poistamiseksi rekisteristä, joissa kannustetaan lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön tai joiden kautta on pääsy tällaiseen sisältöön.
- "Sukupuolviikulu" toisaalta lasten ja nuorten verkkoteknologian käytön ja riskikäsitysten ja toisaalta aikuisten tätä käyttöä koskevan ymmärryksen välillä on edelleen olemassa ja mahdollisesti jopa kasvamassa.
- Yleisön altistumista lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältävälle materiaalille voidaan vähentää siten, että internet-palvelujen toimittajat vapaaehtoisesti estävät pääsyn yksittäisiin URL-osoitteisiin.
- Suodatusohjelmien ja hakukoneiden turvallisuusasetuksien kaltaisia haitallisen verkkosisällön torjuntavälineitä koskevat jäsenvaltioiden suosittukset ovat osoittautuneet hyödyllisiksi.

2.4 Internetin käyttäjien ja etenkin lasten suojeleminen laittomalta ja haitalliselta verkkosisällöltä ja -käyttäytymiseltä sekä laittoman sisällön jakelun torjuminen askarruttavat jatkuvasti poliittisia päättäjiä ja lainlaatijoita, toimialaa itseään ja loppukäyttäjiä, erityisesti lasten vanhempia, huoltajia ja kasvattajia.

2.5 Oikeudellisesta näkökulmasta on olennaista tehdä ero laittoman ja haitallisen sisällön välillä, sillä kumpikin vaatii omat menetelmänsä, strategiansa ja välineensä. Se, mitä pidetään laittomana, voi vaihdella maittain, määritellään kansallisessa lainsäädännössä ja kuuluu lainvalvontaviranomaisten, muiden julkishallinnon elinten sekä asianmukaisesti valtuutettujen vihjelijöiden toiminta-alaan.

2.6 ETSK toivoo, että jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen yhdenmukaistamispyrkimyksiä toteutetaan ja pannaan täytäntöön valtiossa. Yhdenmukaistamisen tulee kattaa vähintään seuraavat seikat Euroopan neuvoston tietoverkkorikollisuutta koskevan yleissopimuksen mukaisesti⁽⁶⁾:

- mikä on lasten hyväksikäyttömateriaalia
- lasten seksuaalisen hyväksikäytön uhreja määriteltäessä "lapsen" ikäraja on 18 vuotta
- verkossa levitettävän lasten hyväksikäyttömateriaalin hallussapito ja katselu tai lataaminen ovat rikoksia, joista seuraa ankaria vankeusrangaistuksia.

⁽⁴⁾ Ks. alaviite 1.

⁽⁵⁾ Liite on saatavilla ainoastaan englanniksi. Se on liitetty lausunnon sähköiseen versioon, joka on saatavilla internetissä.

⁽⁶⁾ Euroopan neuvoston tietoverkkorikollisuutta koskeva yleissopimus ETS nro 185, 23.11.2001.

2.7 Vaikka on annettu tiettyjä Euroopan laajuisia normeja, joilla oikeudellisia kysymyksiä selvennetään erilaisin suosituksin ja suuntaviivoin, olisi myös selvitettävä noudatetaanko niitä jäsenvaltioissa.

2.8 "Haitallinen" sisältö tarkoittaa sisältöä, jonka vanhemmat, opettajat ja muut aikuiset katsovat mahdollisesti olevan haitallista lapsille. Tällaisen sisällön määritelmät vaihtelevat eri maissa ja kulttuureissa: ne voivat sisältää pornografiaa, väkivaltaa, rasismia, muukalaisvihaa, vihaa lietsovaa puhetta ja musiikkia, itsensä silpomista, anoreksiaa ja itsemurhasivustoja. ETSK myöntää kyllä, että tällaista materiaalia koskevia kansainvälisiä kumppanuuksia on vaikea luoda, mutta jäsenvaltiotasolla voitaisiin pyrkiä lisäämään tietoisuutta niistä välineistä, menetelmistä ja teknologioista, joilla lapsia suojellaan tällaiselle sisällölle altistumiselta.

2.9 EU on ollut vuodesta 1996 edelläkävijä lasten suojelemissa verkkouhkilta. Peräkkäiset internetin käyttöturvallisuutta koskevat ohjelmat (Internetin käyttöturvallisuuden parantamista koskeva toimintasuunnitelma 1999–2004 ja *Safer Internet plus* -ohjelma 2004–2008) ovat olleet tärkein työkalu tällä alueella. Komissio antoi tiedonannon *Safer Internet plus* -ohjelman toteuttamisesta vuosina 2005–2006. (7) Lisäksi vuoden 2007 huhti- ja heinäkuun välisenä aikana suoritetussa vaikutusten arvioinnissa (8) vahvistui, että toteutetut toimet olivat olleet tuloksellisia, ja samalla korostui, että niitä on tarpeen mukauttaa uusiin internet-teknologioihin ja alan nopeasti kehittyvään rikollisuuteen.

2.10 Uuden ohjelman tavoitteena on edistää internetin ja muiden viestintäteknologioiden käyttöturvallisuutta erityisesti lasten näkökulmasta. Lisäksi pyritään torjumaan laitonta sisältöä ja haitallista käyttäytymistä verkossa helpottamalla yhteistyötä sekä kokemusten ja parhaiden käytäntöjen vaihtamista kaikilla tasoilla kysymyksissä, jotka liittyvät lasten turvallisuuteen verkkoympäristössä, ja varmistamaan siten eurooppalainen lisäarvo.

2.11 Ohjelmassa on neljä toimenpidekokonaisuutta, ja jokaisessa niistä edistetään kansainvälistä yhteistyötä niiden erottamattomana osana. Toimenpidekokonaisuudet ovat:

- a) laittoman verkkosisällön vähentäminen ja haitallisen verkkoikäyttyymisen torjuminen
- b) turvallisemman verkkoympäristön edistäminen
- c) yleisön tietoisuuden varmistaminen
- d) tietämyspohjan luominen.

(7) KOM(2006) 661 lopullinen. Komission tiedonanto Internetin ja uuden verkkoteknologian käyttöturvallisuutta koskevan monivuotisen yhteisön ohjelman (*Safer Internet plus*) täytäntöönpanosta.

(8) <http://ec.europa.eu/saferinternet>.

2.12 ETSK toivoisi kuitenkin sanojen "haitallinen" ja "käyttäytyminen" määrittelyä ja oikeudellista selventämistä, erityisesti ajatellen säännösten saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä. Myös vihjelinjojen rooli kaipaa lisäselvennystä. Vihjelinjat eivät tutki epäiltyjä, eikä niillä ole siihen tarvittavaa toimivaltaa (ks. liite 2) (9).

3. Kansainvälinen malli

3.1 Internetiä eivät omista tai hallinnoi sisältöä valvovat valtavat monikansalliset yhtiöt. Internet koostuu sadoista miljoonista lukuisten eri julkaisijoiden verkkoon saataville asettamista sivuista, mikä vaikeuttaa laittoman sisällön seuraamista ja valvontaa. Niin paikallisilla (kodit), kansallisilla kuin kansainvälisillä (kyberavaruus mukaan lukien) toimilla on kuitenkin mahdollista vähentää laittoman sisällön saatavuutta, jos kaikki sidosryhmät tekevät yhteistyötä.

3.2 *Internet Watch Foundation* löysi vuoden 2007 aikana 2755 eri maissa ylläpidettävää lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältävää verkkosivustoa; 80 prosenttia näistä verkkosivustoista on kaupallisia, ja ne vaihtavat säännöllisesti ylläpityoyhtiötä ja -aluetta paljastumisen välttämiseksi (10). Tällaisten taktiikoiden sekä kyseisten rikosten mutkikkaan monikansallisen luonteen vuoksi näitä verkkosivustoja, niiden sisältöä ja niiden taustaorganisaatioita on mahdollista tutkia tehokkaasti vain maailmanlaajuisella yhteistoiminnalla, johon lainvalvontaviranomaiset, hallitukset ja kansainvälinen internet-ala osallistuvat.

3.3 ETSK toteaa, että lasten suojelun varmistaminen edellyttää "kumppanuuslähestymistapaa". Työmarkkinaosapuolten, valtiovalta mukaan luettuna, internet-alan, lainvalvontaviranomaisten, lastensuojelujärjestöjen, yritysten, työntekijöiden edustajien, valtiovallasta riippumattomien organisaatioiden, mm. kuluttajajärjestöjen, ja suuren yleisön on tehtävä yhteistyötä vaarojen ja riskien esiin tuomiseksi, mutta annettava samalla nuorille mahdollisuus hyötyä tästä vallankumouksellisesta yhteydenpidon, oppimisen ja innovoinnin välineestä.

3.4 Internetin ansioksi voidaan lukea, että se parantaa monien ihmisten, etenkin nuorten, iäkkäiden ja monien vammaisten elämänlaatua. Se on ainutlaatuinen viestintäväline ja nykyisin yhä enemmän "sosiaalinen verkosto". Elämäntapojen, perheiden ja työllisyysrakenteen muutokset ovat lisänneet vapaan tai yksin vietettävän ajan määrää. Tästä syystä etenkin haavoittuvassa asemassa olevien käyttäjien ja erityisesti lasten suojelu on ensisijaisen tärkeä tavoite, jota ei voida jättää vain huoltajien vastuulle.

(9) Liite on saatavilla ainoastaan englanniksi. Se on liitetty lausunnon sähköiseen versioon, joka on saatavilla internetissä.

(10) Yhdistyneen kuningaskunnan vihjelinja internetin laittomasta sisällöstä ilmoittamista varten: maailmanlaajuisesti ylläpidettävä lasten seksuaalista hyväksikäyttöä koskeva sisältö ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa ylläpidettävä rangaistava epäsiiveellinen ja rotuvihaan yllyttävä sisältö, ks. liitteet 1 ja 2. (saatavilla vain englanniksi, löytyy lausunnon sähköisestä versiosta internetistä).

3.5 Uusien teknologioiden ja palvelujen syntyminen on innovaatioiden ja liiketoiminnan kasvun avain koko maailmassa. Nuoret ymmärtävät usein ensimmäisinä näiden innovaatioiden mahdollisuudet ja ottavat ne käyttöön. Käsi kädessä kehityksen kanssa kulkee kuitenkin myös väärinkäyttö, ja tämä herättää yhä suurempaa huolta. Sekä itse alan että sidosryhmien itsesääntelylimillä on syvällistä tietämystä näistä teknologioista ja siten mahdollisuus kehittää vastatoimia väärinkäytön torjumiseksi. Tietämyksen jakaminen, tietoisuuden parantaminen ja kuluttajien valistaminen sivustoista ilmoittamisesta yhdessä varojen jakamisen kanssa mahdollisuuksien mukaan tällaisen väärinkäytön ja etenkin lasten seksuaalisen hyväksikäytön kitkemiseksi on internet-alan yritysten keskeinen velvollisuus ja osa niiden sosiaalista vastuuta.

3.6 Verkossa levitettävän lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältävän materiaalin muodostaman ongelman laajuudesta on monia arvauksia. Kuten komission raportissa todetaan, tilastotietoa EU:n eri jäsenvaltioista on kuitenkin niukasti. Toimet tulisi kohdentaa lasten hyväksikäyttömateriaalin jakeluun yhdistettyjen verkkosivustojen liikkeiden ja toiminnan jäljittämiseen, jotta toimivaltaiset elimet ja kansainväliset lainvalvontaviranomaiset saavat tietoa, jonka perusteella ne voivat poistaa tällaisen materiaalin, ja käynnistää sen jakelijoiden tutkinnan.

3.7 Tällaisia organisaatioita on perustettava jäsenvaltiosalla, ja niiden edustajien tulee tavata säännöllisesti EU:n komission edustajia strategioiden laatimiseksi. Teollisuuden, hallitusten, pankkien, rahoituslaitosten ja luottokorttiyritysten, valtiovallasta riippumattomien organisaatioiden, koulutusalan, työnantajien ja työntekijöiden edustajista koostuva EU:n tason foorumi voisi olla arvokas koko unionin kattava nopean analysoinnin ja toiminnan väline, joka levittäisi tietoa myös EU:n rajojen ulkopuolelle kansainvälisen lainvalvontayhteistyön helpottamiseksi.

3.8 Tällaisen teknologian kehitystä, psykososiaalisia tekijöitä ja lainvalvontaa käsittelevän vuosittaisen EU:n "asiantuntijakokouksen" perustamista tulisi rohkaista tietämyksen siirron tehostamiseksi. Näiden kokousten päätelmät välitettäisiin kaikille EU:n jäsenvaltioille sekä foorumin jäsenille mukautettaviksi, integroitaviksi tai käytettäväksi valtio- ja paikallistasolla.

3.9 Komission tasolla perustettava "verkostotoimisto", joka tutkisi eurooppalaisia myös maailmanlaajuisia hankkeita, auttaisi foorumia varmistamaan, että tiedot, myös tilastot, ovat ajan tasalla ja merkityksellisiä, sekä levittämään tehokkaita menettelyjä, joilla torjutaan ongelmia ja jotka voidaan nopeasti siirtää aktiivisille kumppaneille. Verkostotoimiston tehtäviin kuuluisivat myös vierailut ja seuranta. Lisäksi toimisto voisi toimia riippumattomana vihjelinjojen arvioijana ja tarkastaa uudet hankehakemukset päällekkäisen työn estämiseksi ja tehokkaan ja taloudellisen varainkäytön varmistamiseksi. Toimisto voisi myös ehdottaa kumppanuuksia. Sen tehtävänä olisi reagoida uusiin haasteisiin sitä mukaa kuin niitä syntyy.

3.10 "Nuorisofoorumin" perustaminen voisi olla arvokas keino nuorten saamiseksi osallistumaan ja tiedon levittämiseksi haavoittuvimmassa asemassa olevien käyttämiin sosiaalisiin verkostoihin. Nuorilla on oma kielensä, ja he kuuntelevat usein vastahakoisesti viranomaisia, mutta ottavat mielellään vastaan neuvoja tovereiltaan omassa sosiaalisessa ympäristössään. "Lasten oikeudet" on otettava huomioon, ja siksi nuoret on kutsuttava osallistumaan prosessiin.

3.11 Tarvitaan tehokasta mallia, jossa sidosryhmät sitoutuvat jakamaan tietoja keskenään, jotta voidaan mukautua verkkoriikollisuuden eri puolilla maailmaa kehittyviin uusiin muotoihin ja vaihtaa tietämystä.

4. Suuntaviivat vihjelinjojen toteuttamiseksi

4.1 Vihjelinjojen hyvien käytäntöjen malli:

4.1.1 Vihjelinjojen tutkijat koulutetaan ja valtuutetaan laitoman verkkosisällön arviointiin.

4.1.2 Vihjelinjojen tutkijoilla on asiantuntemusta mahdollisesti laittoman verkkosisällön jäljittämisessä.

4.1.3 Sovelletaan kumppanuuteen perustuvaa lähestymistapaa, johon osallistuvat kaikki valtiotason sidosryhmät, kuten julkishallinto, pankit, rahoituslaitokset ja luottokorttiyritykset, lainvalvontaviranomaiset, lasten parissa toimivat organisaatiot, lastensuojelujärjestöt ja etenkin internet-alan yritykset.

4.1.4 Vihjelinjojen sääntely perustuu yhteis- ja itsesääntelyyn, ja ne toimivat tehokkaassa kumppanuusyhteistyössä kunkin valtion internet-alan kanssa, jotka sitoutuvat noudattamaan sovittuja käytännesääntöjä.

4.1.5 Minkä tahansa kyseisessä valtiossa toimivan yrityksen ylläpitämään laittomaan verkkosisältöön sovelletaan yleistä "ilmoitus- ja poistomenettelyä".

4.1.6 Vihjelinjat osallistuvat hankkeeseen, jolla luodaan keskitetty eurooppalainen tietokanta lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältävistä URL-osoitteista.

4.1.7 Käyttäjien suojaamiseksi vahingossa tapahtuvalta altistumiselta kansalliset internet-yritykset sitoutuvat estämään verkoston tasolla pääsyn lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältäville verkkosivustoille, joista pidetään päivitettävää luetteloa.

4.1.8 Vihjelinjoilla on oltava kunkin maan kielellä ylläpidettävät laajat verkkosivut, joilla on yksinkertainen ja anonyymi vihjeiden vastaanottomekanismi ja jotka toimittavat selkeitä ilmoituksia auttaville puhelimille ja muille asianomaisille organisaatioille vihjelinjojen toimivaltuuksien ulkopuolisista kysymyksistä kuten vieroittelusta ja verkkokiusaamisesta.

4.1.9 Tietoisuutta vihjelinjojen tehtävästä ja niihin liittyvistä seikoista tulee lisätä.

4.1.10 Vihjelinjojen tehtäviin kuuluu eurooppalaisen ja kansainvälisen tiedon esitleminen sekä tiedon ja asiantunteumuksen jakaminen.

4.1.11 Vihjelinjat osallistuvat sidosryhmien kanssa eurooppalaisiin ja kansainvälisiin kumppanuuksiin, joiden tarkoituksena on jakaa tietoja ja kerätä ideoita näiden rajatylittävien rikosten torjumiseksi.

4.1.12 Toteutetaan EU:n ja kansainvälisellä tasolla toimia, joilla mahdollistetaan lasten hyväksikäyttömateriaalin poistaminen internetistä sekä sen levittäjien tutkinta riippumatta siitä, missä päin maailmaa kyseistä sisältöä ylläpidetään.

4.1.13 Vihjelinjat auttavat panoksellaan kansallisia ja kansainvälisiä elimiä, joita perustetaan torjumaan tällaisia verkkosivustoja kansainvälisellä tasolla sekä edistämään monikansallisten lainvalvontaviranomaisten yhteistyötä.

4.1.14 Vihjelinjat tiedottavat suuntaviivoista työnantajille, opettajille, organisaatioille, vanhemmille ja lapsille. Esimerkkinä mainittakoon Yhdistyneen kuningaskunnan poliisin *Child Exploitation and Online Protection Centren* (CEOP) *ThinkuKnow*-valistusohjelma.

4.1.15 Valistuksessa keskitytään internetin käyttäjiin yhteistyössä kunkin valtion internet-yritysten kanssa tai niiden sponsorituen avulla.

4.1.16 Organisaatioiden tulee kuulua eurooppalaiseen vihjelinjojen INHOPE-verkkoon. Näin varmistetaan, että kansainvälistä hyvien käytäntöjen vaihtoa vihjelinjojen ja internet-alan välillä voidaan käyttää tietynlaisen sisällön poistamiseen. ⁽¹⁾

4.1.17 Ilmoitusmenettelyjen tulee olla yksinkertaisia, niissä tulee suojella ilmoittajan anonyymiuutta, ja ilmoitukset tulee käsitellä nopeasti.

4.1.18 Vihjelinjojen ylläpitäjien täytyy tarjota tuki- ja neuvontapalveluja analyysija tekeville henkilöille, joiden täytyy katsella materiaalia ja käsitellä tietoja.

4.2 Lisäksi vihjelinjojen tulee

- a) kehittää kumppanuuksia kotivaltioidensa verkkotunnusrekisteriyhtiöiden kanssa, jotta varmistetaan, että verkkotunnuksista, jotka säännöllisesti pitävät saatavilla lasten seksuaalista hyväksikäyttöä esittävää sisältöä tai joiden nimet viittaavat sukupuoliseen kanssakäymiseen lasten kanssa, aloitetaan tutkinta ja ne poistetaan rekisteristä.
- b) pyrkiä hankkimaan vapaaehtoista rahoitusta itsesääntelyn pohjalta oman valtionsa internet-yrityksiltä, jotka hyötyvät vihjelinjojen hoitamista ilmoitusmekanismeista, "ilmoitus- ja poistopalvelusta" ja päivitetävistä pääsnyestoluetteloista
- c) rohkaista kyseisen valtion internet-yrityksiä estämään pääsy lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältäville verkkosivustoille ja helpottaa estämistä

⁽¹⁾ Syyskuusta 2004 joulukuuhun 2006 INHOPE käsiteli 1,9 miljoonaa ilmoitusta, joista 900 000 tuli yleisöltä. Niistä 160 000 toimitettiin lainvalvontaviranomaisille toimenpiteitä varten.

d) edistää vihjelinjojen ja uhrien tukijärjestöihin ohjaavien auttavien puhelinten myönteisiä suhteita, jotta voidaan antaa täydentävää valistusta tärkeistä ja ajankohtaisista kysymyksistä.

5. Erityishuomioita: komission ehdotus

5.1 Komission ehdotuksessa jätetään vastaamatta useisiin kysymyksiin:

- a) Kuka koordinoi ehdotettuja toimenpiteitä ja millä pätevyydellä?
- b) Miten yksittäisten alojen kriteerit muotoillaan? Monet jo perustetuista ohjelmista täyttäsivät useamman kuin yhden ehdotetun tietokannan kriteereistä. ⁽¹²⁾
- c) Kuka valitsee sopivat ehdokkaat?
- d) Kuka vastaa näiden hankkeiden jatkuvasta arvioinnista ja verkostoitumisesta?

5.2 Ratkaisemalla edellä mainitut kysymykset voitaisiin estää pyörän keksiminen uudelleen eli jo tehdyn työn tekeminen toiseen kertaan ja varmistaa tehokas ja taloudellinen varainkäyttö. Tärkeintä on taata kentällä toimivien asiantuntijoiden aktiivinen osallistuminen aloitteeseen tiiviissä yhteistyössä konsulttien ja julkishallinnon virkamiesten kanssa. Tämä koskee myös ehdotusta komission tasolla perustettavasta "verkostotoimistosta", joka tutkii tällaisia hankkeita ja tutustuu, tekee vierailuja ja pitää yhteyttä niihin.

5.3 Komission tulee pyrkiä esimerkiksi Daphne-ohjelmasta ja *Safer Internet* -ohjelmista saatavan rahoituksen nykyistä ennakoivampaan ja enemmän yhteistyöhön perustuvaan käyttöön.

5.4 Lopuksi komitea kehottaa komissiota painottamaan seuraavien seikkojen merkitystä ja vaikutuksia:

- vihjelinjojen ja internet-alan lasten hyväksikäyttömateriaaliin soveltaman "ilmoitus- ja poistomenettelyn" käyttöönotto kaikissa jäsenvaltioissa
- sellaisen aloitteen nykyistä laajempi käyttöönotto, jossa internetin käyttäjiä suojellaan estämällä pääsy lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältäviin URL-osoitteisiin.
- verkkotunnusrekisterien ja asianomaisten viranomaisten kansainvälinen ponnistelu lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön yhdistettyjen verkkotunnusten poistamiseksi rekisteristä.

⁽¹²⁾ Esimerkiksi ehkäisevä *Innocence in Danger* (Viattomuus vaarassa) -hanke täyttäsikin useamman kuin yhden kriteerin. Tällaisia esimerkkejä on paljon.

5.5 Edellä mainituilla toimenpiteillä vähennettäisiin viattomien internetin käyttäjien riskiä joutua näkemään traumaattisia ja laittomia kuvia sekä uhreiksi joutuneiden lasten uudelleen-traumatisointia rajoittamalla heihin kohdistuvan seksuaalisen hyväksikäytön katselumahdollisuuksia, vaikeutettaisiin tällaisen sisällön saatavuutta ja tarjontaa sitä hakeville ja häiritäisiin rikollisjärjestöjen kaupallisissa hyötymistarkoituksissa harjoittamaa kuvien levittämistä internetin käyttäjille.

5.6 Panemalla nämä toimet täytäntöön vaikeutettaisiin lasten hyväksikäyttömateriaalin levittämisestä vastaavien tahojen toimintaa. Tällaisen rikollisuuden täydellinen kitkeminen on sen nopeasti kehittyvän luonteen ja rikollisten teknologisen osaamisen vuoksi vaikeaa, mutta mitä kalliimpaa, riskialttiimpaa ja

lyhytaikaisempaa toiminnasta onnistutaa tekemään, sitä epätoiminnallisempaa on, että sitä pidetään helppona keinona hankkia taloudellista tai muuta hyötyä.

5.7 Tuoreet tiedot lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältävien verkkosivustojen (ei yksittäisten kuvien tai URL-osoitteiden) laajuudesta ja määrästä antavat lisärohkeutta pyrkimyksissä niiden poistamiseen kokonaan. Nyt voidaan asettaa konkreettisia tavoitteita osoittamaan, että tietojen jakamisesta ja ”osallisuudesta” korkeimmalla kansainvälisellä tasolla on hyötyä ja että myönteinen ja tuloksekas yhteinen kansainväliseen kumppanuuteen perustuva toiminta auttaa vähentämään olennaisesti lasten seksuaalista hyväksikäyttöä esittävien internetsivujen määrää.

Bryssel 29. toukokuuta 2008

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Dimitris DIMITRIADIS

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen katsastuksesta

KOM(2008) 100 lopullinen — 2008/0044 COD

(2008/C 224/14)

Euroopan unionin neuvosto päätti 16. huhtikuuta 2008 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 80 artiklan 2 kohdan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen katsastuksesta

Koska Euroopan talous- ja sosiaalikomitea katsoo, että asiakirjan sisältö on täysin hyväksyttävä, eikä komitealla ole siihen kommentoitavaa, se päätti 28.–29. toukokuuta 2008 pitämässään 445. täysistunnossa (toukokuun 29. päivän kokouksessa) antaa esitetystä asiakirjasta myönteisen lausunnon. Äänestyksessä annettiin 85 ääntä puolesta 2:n pidättyessä äänestämästä.

Bryssel 29. toukokuuta 2008

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Dimitris DIMITRIADIS